

2.4. Haritalarda Yer Şekillerini Gösterme Yöntemleri

A. Kabartma

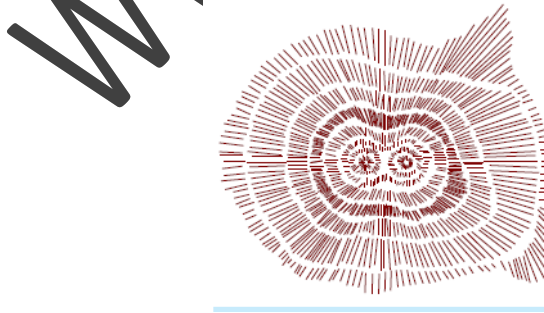
Yeryüzü şekillerinin maket türü haritalarda ölçekli olarak gerçeğe uygun maketi yapılır ve renklendirilir., yapımıve..... fazla olduğu için pek yaygın bir yöntem değildir.

Gerçeğe en yakın yöntemdir

B. Tarama Yöntemi

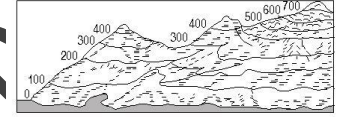
Birbirine yakın paralel çizgiler kullanılarak yeryüzü şekilleri gösterilir. Çizgiler eğim yönünde gösterilir.

- ✓ Eğim fazla ise çizgiler.....
- ✓ Eğim az ise çizgiler.....
- ✓ Düz alanlar ise

ETKİNLİK

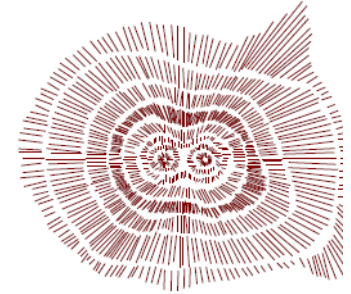
Sence aşağıdaki şekiller hangi yöntemlerle yapıldı?

Herhangi bir arazi resmi

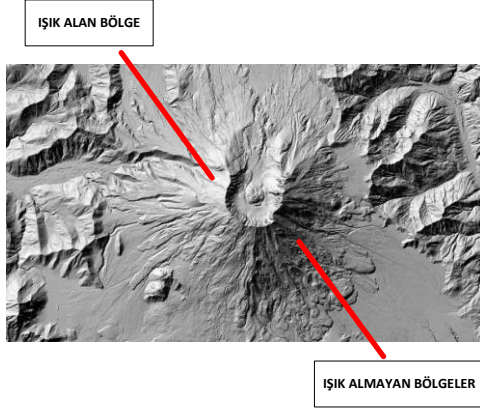

İzohips haritası

C. Gölgeleme Yöntemi (Hillshade)

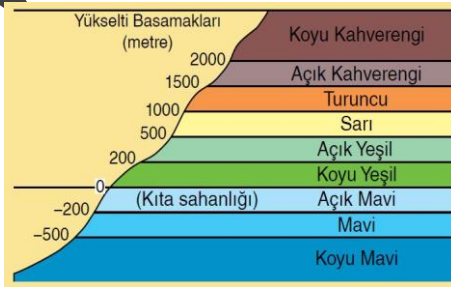
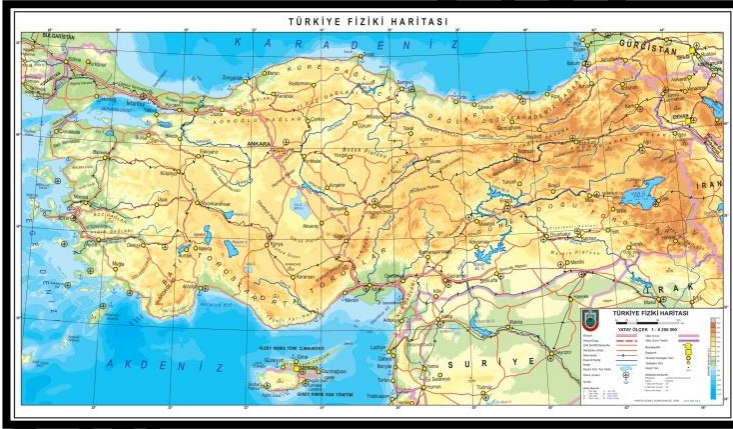
Bu yöntemde topografya haritalarına bir yönden ışık verildiği düşünülür.

- ✓ Işık alan bölgeler.....
- ✓ Işık almayan bölgeler
- ✓ Çok işlevsel bir yöntem

D. Renklendirme Yöntemi

Bu yöntemde izohips haritalarının belirli aralıklarının temel oluşturduğu renklerle ifade edilmesi baz alınmaktadır. Fiziki coğrafya haritalarının üretilmesinde kullanılır.

ETKİNLİK

Aşağıdaki sorulara cevap verelim?

➡ Türkiye'nin en yüksek bölgesi olan Doğu Anadolu hangi renkle gösterilir?

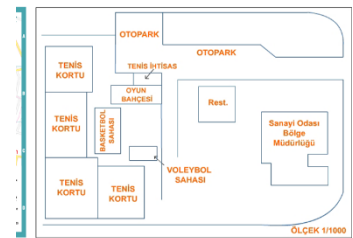
➡ Türkiye'nin denize en yakın bölgesi olan Marmara Bölgesi hangi renkle gösterilir?

PLAN

- ✓ Ölçeği vardır.
- ✓ Amacı vardır.
- ✓ Başlığı vardır.
- ✓ Ayrıntılıdır.
- ✓ Düzenlidir.

KROKİ

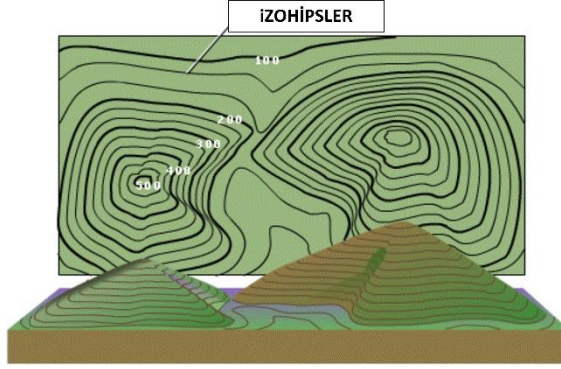

- ✓ Kabataslıdır.
- ✓ Amacı yoktur.
- ✓ Ölçeği yoktur.
- ✓ Başlığı yoktur.

2.5. Arazi Rehberimiz: İzohipsler

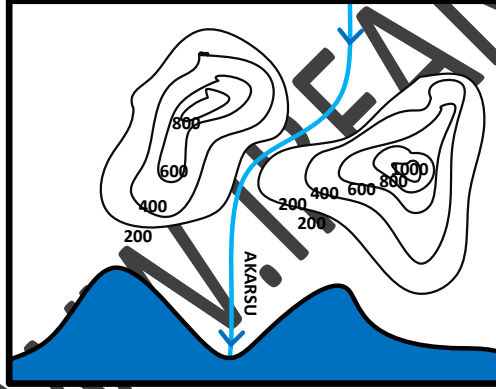

En çok kullanılan yöntemdir. Eş yükselti eğrileri, aynı yükseklikteki birleştirilmesiyle oluşurlar.

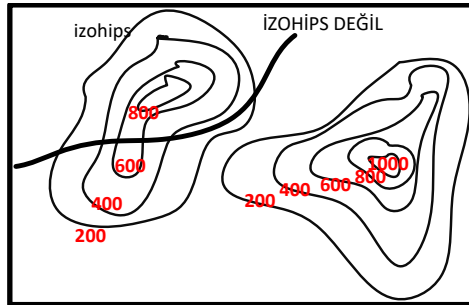
- ✓ Haritalarda yer şekillerinin gösterilmesinde en çok kullanılan yöntemdir.
- ✓ Deniz seviyesinden itibaren aynı..... çizilen noktaların birleştirilmesi ile elde edilirler.
- ✓ İzohipsler çizilirken yeryüzü şekillerinin belirli yüksekliklerden geçen yatay düzlemlerle kestiği varsayılır.

➔ İzohipslerin Özellikleri

İzohipsler kapalı eğilerdir

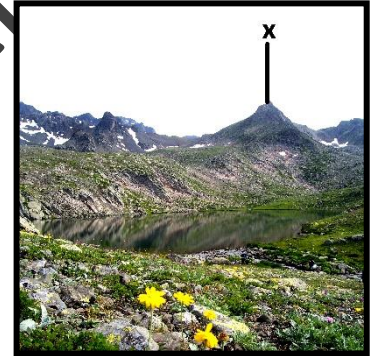
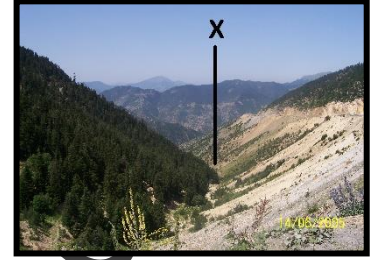
Her izohips eğrisi kendinden daha noktaları gösteren eğriyi çevreler.

İzohipsler birbirini(birbirine dik uzanmazlar)

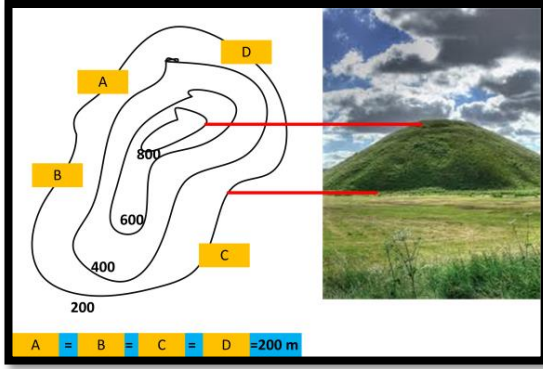
Aşağıdaki fotoğraflar hangi coğrafi oluşumları ifade etmektedir?

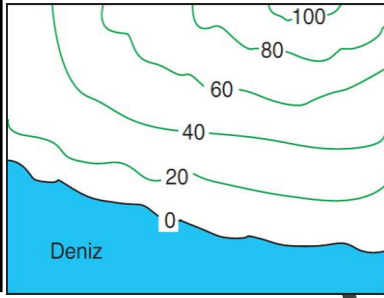
Aşağıdaki doğru yanlış eşleştirmelerini yapınız?

“Doğruysa D Yanlış ise Y”

İzohipsler içe içe kapalı eğilerdir.	
En içteki eğri en alçak seviyedir.	
Kıyı çizgisi 100 m'dir.	
İzohips aralık değerini eğim belirler.	

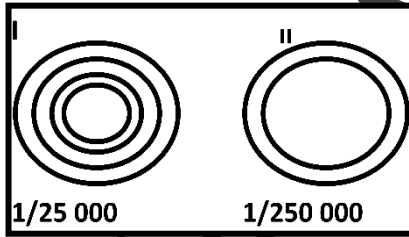

Bir izohipsin geçtiği her yerde ayıdır.

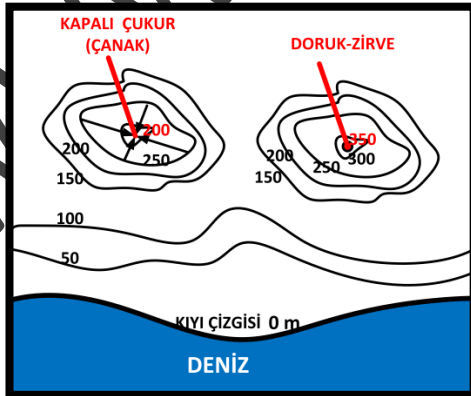

0 m izohipsi deniz seviyesinden başlar. Bunadenir.

İzohips eğrilerinin aralık değeri ölçeğe göre değişir. Aynı bölgenin farklı ölçeklerle çiziminde:

NOT:.....
.....
.....

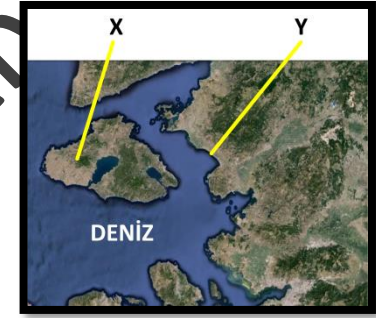
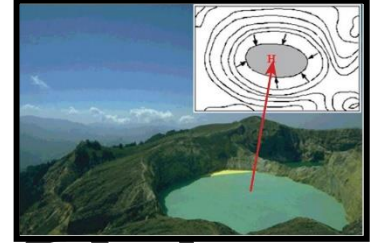
Birbirini çevrelemeyen komşu izohipslerin..... eşittir.

İzohipslerde ok işareti alanları..... gösterir.

İzohips eğrilerinin nokta şeklini aldığı yerlere..... ya danoktası denir.

ETKİNLİK

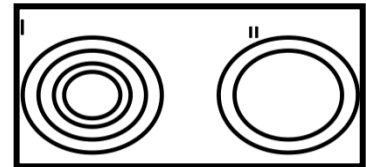
Aşağıdaki şekiller hangi coğrafi oluşumları ifade etmektedir?

X=.....

Y=.....

Aşağıdaki şekilde belirtilen izohipsler incelendiğinde hangisinin ölçeği daha büyüktür?

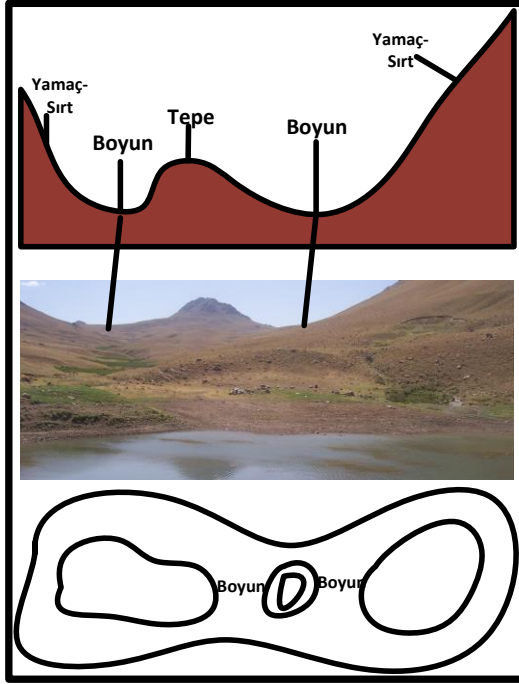
UNUTMA !

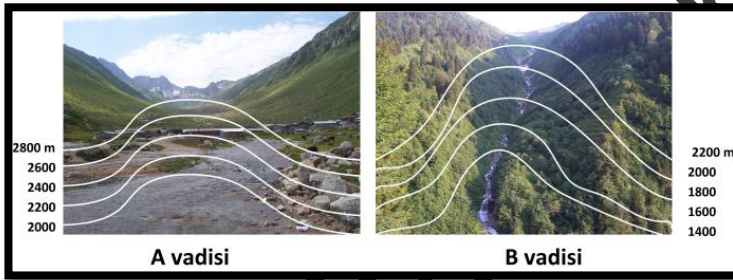
İzohips= Eş yükselti eğrisi

İzohips= Münhani (Askeri)

İzohips= Contour

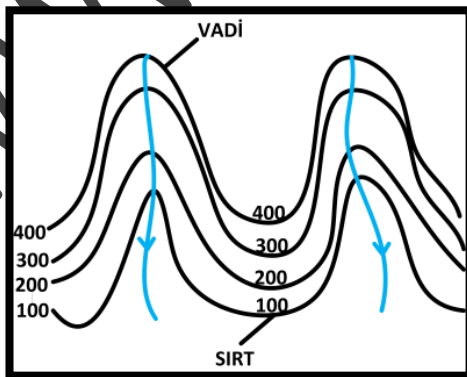

İki ya da ikiden fazla tepe arasında kalan alçak alanlara..... denir.

İzohislerin \wedge şeklini aldığı yerler.....gösterir.

NOT:.....
.....
.....

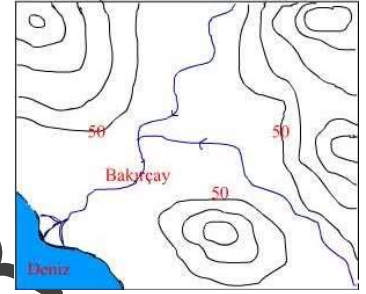

İzohislerin "V" şeklini aldığı yerler gösterir.

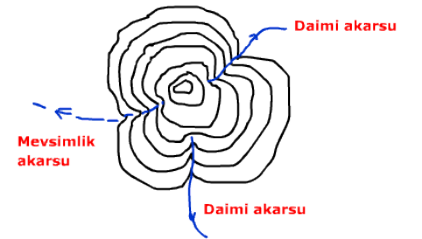
NOT:.....
.....
.....

► Vadilerin iki yamacındaki izohislerin yükseltisi aynıdır.

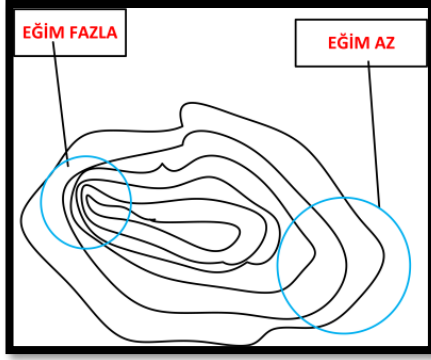

► İzohislerin kesen düz kesintisiz çizgiler.....gösterir. Kesik çizgiler isegösterir.

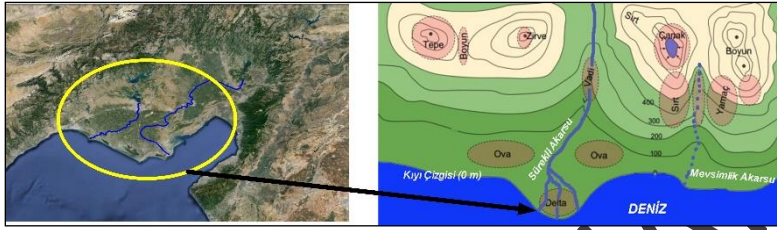
► ÖNEMLİ!

İzohislerin \wedge bölgelerde kesik çizgi ya da sürekli çizgiler olmasa bile bu bölgede vadi var demektir. Bu durum bölgede mevsimlik akarsu olduğu anlamına gelmektedir.

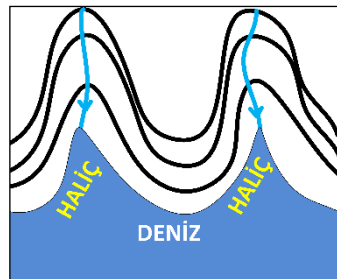
İzohips eğrileri sıklaştıkça..... artar.

- ✓ **Eğim Arttıkça**
- ✓ Akarsuların akış hızı.....
- ✓ Hidroelektrik potansiyeli.....
- ✓ Heyelan riski.....
- ✓ Ulaşım.....

Akarsuların sularını denize boşalttığı kıyıda izohipslerin denize doğru yaptığı çıkıntılar..... gösterir.

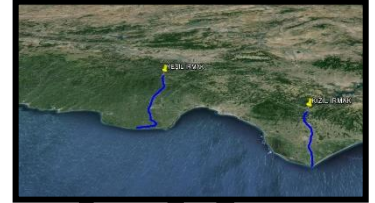
- **UNUTMA!!!!**
 - ✓ Delta oluşumu için mutlaka gerekli
 - ✓ Deltalar Önemli..... alanlarıdır.
 - ✓ Deltalarda..... topraklar yer alır.
 - ✓ *Denize doğru çıkıntı oluşturarak her kara parçası Delta değildir. Arkasında mutlaka akarsu olması gerekir.*
- **DELTA OLUŞUMU İÇİN GEREKLİ KOŞULLAR**
 - ✓ Akarsuyun denize döküldüğü kıyı alanın olmaması.
 - ✓ Kıyıda (med-çezir) olmaması.
 - ✓ yeterli oranda alüvyon taşıması.
 - ✓ Kıyıda akıntıların güçlü olmaması.

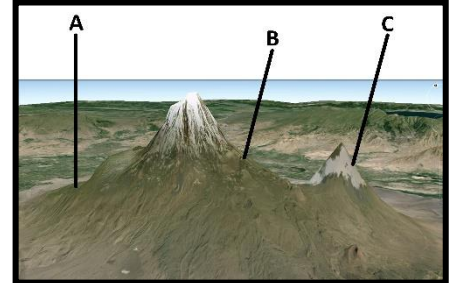
Akarsuların denize döküldüğü yerde izohipslerin karaya doğru girinti yaptığı yerler..... gösterir.

ETKİNLİK

Aşağıdaki Şekiller sizce hangi yeryüzü oluşumlarını ifade etmektedir?

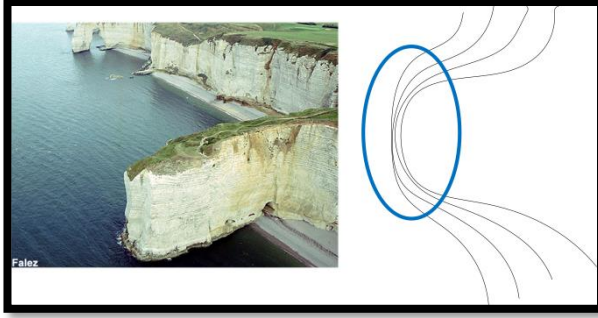

Aşağıdaki şekilde belirtilen noktaların eğim değerlerini fazladan aza doğru sıralayınız?

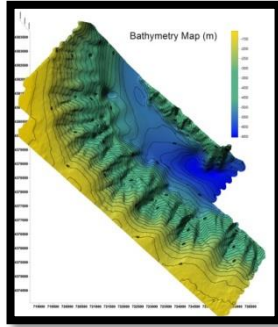

Türkiye'deki Delta Ovaları:

Akarsu	Delta
Kızılırmak	Bafa
Yeşilirmak	Çarşamba
Seyhan-Ceyhan	Çukurova
Göksu	Silifke

Kıyılarda izohips çizgilerinin sıklaştığı yerler..... ya daolarak adlandırılmaktadır.

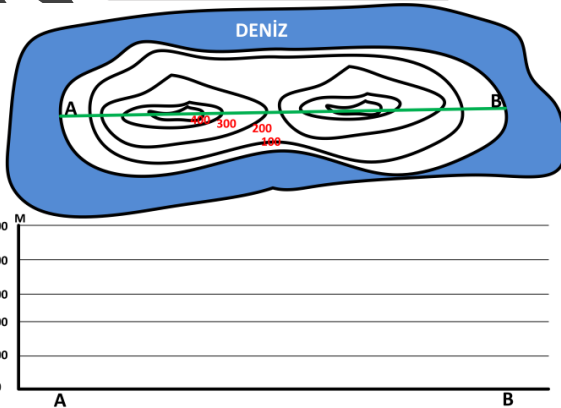
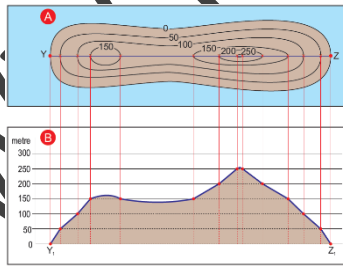

Deniz ya da göllerde aynı derinlikteki noktaları birleştiren Eğilere denir.

➔ **Profil Çıkarması**

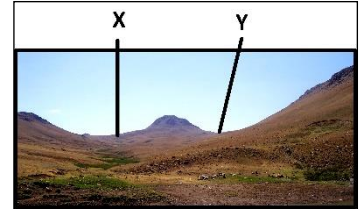
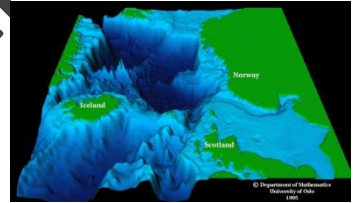
Eş yükselti eğrilerinden yararlanılarak istenilen iki nokta arasındaki yeryüzü şeklininelde edilir..

Profil çıkarmak için, profili istenen iki nokta çizgiyle birleştirilir ve çizginin izohipsleri kestiği noktalar saptanır. İzohips noktaları ile grafikteki yükseklik basamakları karşılaştıkça şekilde izdüşümleri alınır. Grafik üzerinde işaretlenen noktalar birleştirilince iki nokta arasındaki profili elde edilmiş olur.

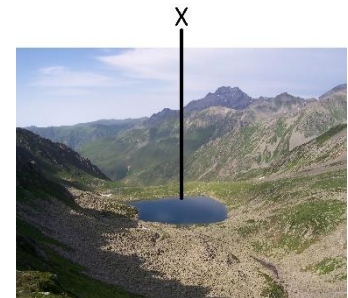
ETKİNLİK

Aşağıdaki fotoğraflar hangi coğrafi oluşumları ifade etmektedir?

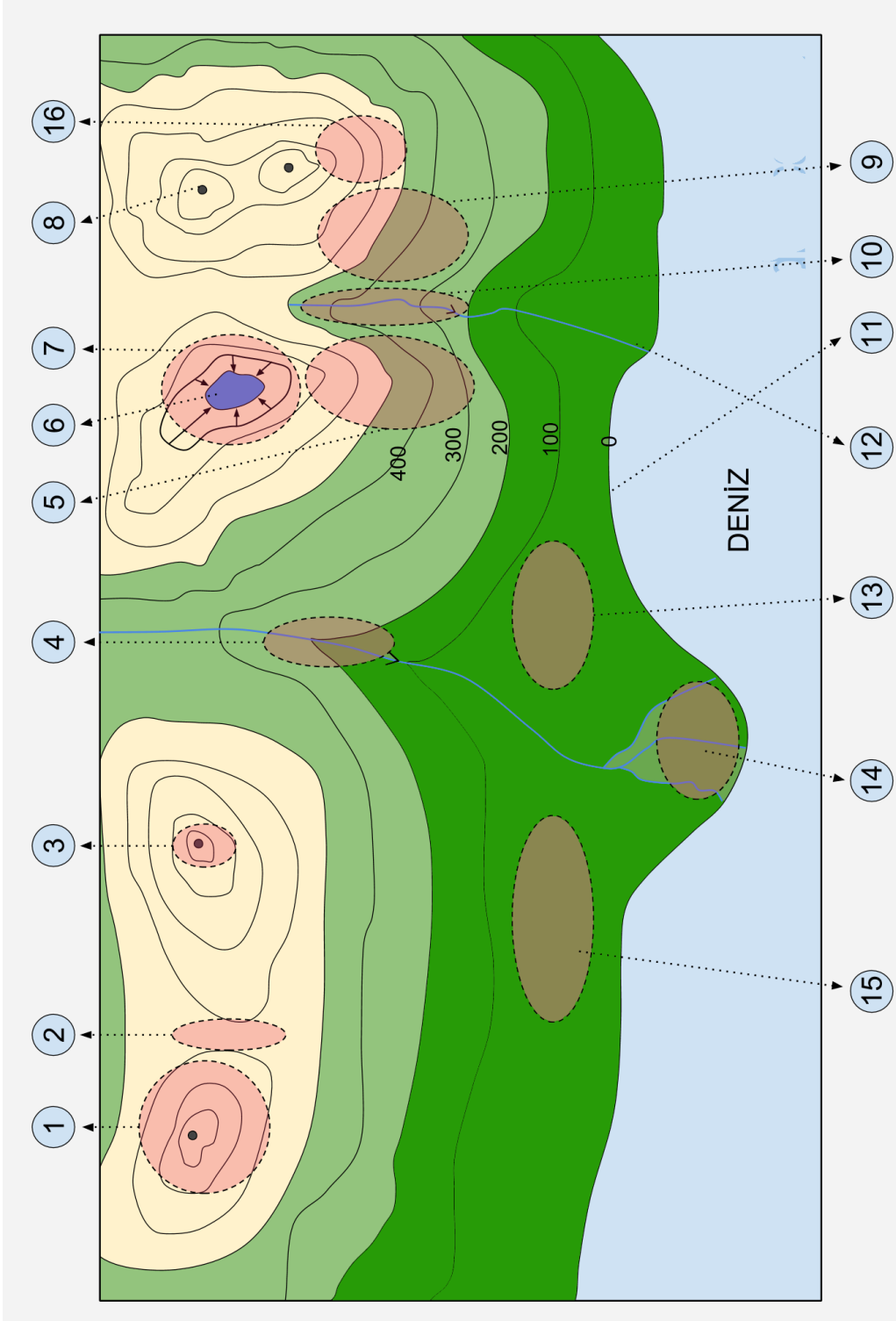

X=.....

Y=.....

NE KADAR ÖĞRENDİM

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.

NE KADAR ÖĞRENDİM

1. Tarama Yöntemi ile çizilen bir haritada, çizgilerin seyrek, ince ve uzun olduğu bir bölge için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A. Eğimin az olduğu
- B. Karasal iklimin etkili olduğu
- C. Akarsu havzasının geniş olduğu
- D. Düz bir alan olduğu
- E. Bitki örtüsü açısından zengin olduğu

2. Türkiye siyasi haritasında aşağıdaki işlemlerden hangisi yapılamaz?

- A. Alan hesaplama
- B. Konum belirleme
- C. Profil çıkarma
- D. Yön bulma
- E. Uzunluk hesaplama

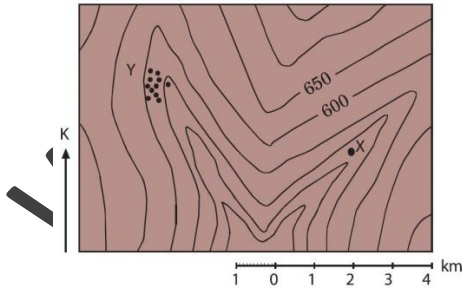
3.

Marmara Bölgesi	Avrupa Siyasi
-----------------	---------------

Yukarıdaki farklı alanları gösteren haritalar için aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A. I. haritanın küçültme oranı daha azdır.
- B. II. haritanın ölçek paydası daha büyüktür.
- C. I. haritanın bozulma oranı daha fazladır.
- D. II. haritada ayrıntı daha azdır.
- E. Her iki haritanın kağıt alanı aynıdır.

4. Aşağıdaki topoğrafya haritasında, X noktasıyla gösterilen yerde bulunan bir kişi kurumuş akarsu yatağını izleyerek Y köyüne ulaşmak istemektedir. (YGS 2010)

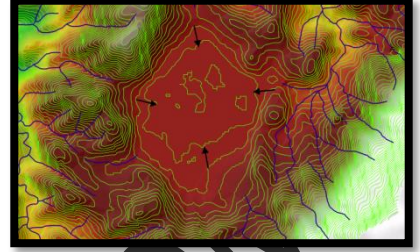

Bu kişinin izlemesi gereken yön ve katetmesi gereken yaklaşık mesafe aşağıdakilerin hangisinde doğru sırada verilmiştir?

- A. Güneybatıya 3 km, kuzeydoğuya 5 km
- B. Kuzeydoğuya 5 km, güneye 8 km, kuzeybatıya 5 km
- C. Kuzeybatıya 5 km, güneydoğuya 5 km
- D. Güneybatıya 3 km, kuzeye 8 km, güneybatıya 5 km
- E. Güneybatıya 3 km, kuzeybatıya 5 km

5. Aşağıdaki şekilde şıklarda belirtilen yer şekillerinden hangisi yoktur?

- A. Vadi
- B. Çukur
- C. Zirve
- D. Delta
- E. Sirt

6. Aşağıdaki boşlukları doğru şekilde tamamlayınız?

İzohips aralık değeri ölçekli haritalarda ölçekli haritalara göre daha fazladır.

Türkiye gibi orta enlemlerdeki ülkelerin çizimi için projeksiyon yöntemi elverişlidir.

Atlas (dünya) haritalarının çiziminde projeksiyon daha elverişlidir.

Ölçek büyüdükçe alan azalır.

Haritadaki sembol ve işaretler ile gösterilir.

7. Aşağıdaki cümleleri Doğru (D) Yanlış (Y) şeklinde işaretleyiniz?

- ✓ Kroki ile plan arasındaki en önemli fark krokilerin ölçeksiz, planların ölçekli olmasıdır. ()
- ✓ Silindirik projeksiyonla çizilen haritalarda ekvator çevresinde bozulma oranı en fazladır. ()
- ✓ Gerçeğe en yakın harita çizim yöntemi gölgelendirilmezdir. ()
- ✓ Kabartma yöntemiyle çizilen haritalar taşınması zor ve yapımı maliyetli olduğu için çok yaygın değildir. ()
- ✓ İzohips yöntemi ile çizilen haritalarda genellikle izohips halkası küçüldükçe yükselti artar ()

İzohipsler arasındaki yükselti farklarına "EKÜDİSTANS" denir.

WWW.IRFANAKAR.COM